

TULBI TN 12 DETAILPLANEERINGUGA KAVANDATAVA ENERGIASALVESTI ARHITEKTUURIVÕISTLUS

ŽÜRII KOLMAS ISTUNG – LÕPP-PROTOKOLL

Aeg: 16.05.2022 kell 16.00-16.45

Koht: Gren Tartu AS kontor Sõbra tn 54/1, Tartu ja Teams veebiplatvorm

Osalejad

Žürii koosseisust osalesid:

- Margo Külaots, korraldaja esindaja, žürii esimees
- Margus Raud, korraldaja esindaja
- Uku Põllumaa, arhitekt, tase 7
- Birte Böer, EAL esindaja, arhitekt, tase 7

Puudus: Tõnis Arjus, Tartu LV ruumiloome osakonna juhataja-linnaarhitekt

Korraldaja esindaja: Riho Kõks, Gren Tartu AS (puudub hääleõigus)

Protokollija: Liisi Ventsel, OÜ Hendrikson & Ko (puudub hääleõigus)

Sissejuhatus

Võistlus oli üheetapiline kutsutud-avalik arhitektuurivõistlus. Võistlus algas 01.02.2022 ja tööde esitamise tähtaeg oli 31.03.2022. Kutsutud osavõtjaid oli kolm. Võistlustööde avamine toimus 01.04.2022. Tähtaegselt laekus 4 tööd (kõigi kolme kutsutud osavõtja ja 1 töö avaliku võistluse raames). 12.04.2022 toimus žürii esimene istung, kus kontrolliti tööde vastavust võistlustingimustele ning otsustati, et kõik laekunud võistlustööd pääsevad edasi hindamisele. 22.04.2022 edastati naabrite ja Veeriku kogukonna esindajate poolt Tulbi tn 12 naabruskonna ning Veeriku Seltsi seisukohad esitatud töödele. 27.04.2022 toimus žürii teine istung, kus arutati võistlustöid. Nimetatud istungilt puudus žürii liige Tõnis Arjus, kes saatis oma seisukohad hiljem e-postiga (29.04.2022 ning eelistuse võidutöö osas 10.05.2022). Žürii kaasas võistlustööde hindamisse ekspertidena (puudub hääleõigus) Tartu Linnavalitsuse detailplaneeringute teenistuse juhataja (Aire Priks), naabrite esindaja (Edvin Hurt) ja Veeriku kogukonna esindaja (Hannes Klaas, Veeriku Seltsi juhatuse liige), kes osalesid 12.04.2022 ja 27.04.2022 toimunud žürii istungitel.

Otsus

Žürii hindas töid vastavalt võistlustingimuste p.4.5:

- Lahenduse vastavus võistlustingimustele;
- Lahenduse terviklikkus ja keskkonda sobivus;
- Lahenduse teostatavus;
- Lahenduse arhitektuurne kvaliteet, funktsionaalsus, turvalisus ja ökonoomsus.

Žürii otsustas võistluse tulemused konsensuslikult järgmiselt:

I koht (preemia 6000 eur) „Kliiniline jahutus“ Kolm Koma Arhitektid

II koht (preemia 2000 eur) Arhitektuuribüroo Luhse ja Tuhal OÜ esitatud töö

III koht (preemia 2000 eur) „Korall“ Molumba

Žürii hinnang võistlustöödele

Alljärgnevalt on esitatud žürii kommentaarid võistlustöödele (k.a auhindamata töö) paremusjärjestuse alusel.

I koht – „Kliiniline jahutus“ Kolm Koma Arhitektid

Võistlustöö lahendus on sobitatud keskkonda kõige paremini – mahuti (energiasalvesti) asukoht ja lahendus koos kavandatava juurdeehitusega moodustavad ühtse terviku ja enesekindla maamärgi. Mahuti asukoht on valitud eluhoonetest võimalikult kaugel ning tagatud on olemasoleva hoone juurdeehituse võimalus. Kavandatud maapinna lohk on passiivse turvalisuse tagajana (võimalike lekete korral) ühest küljest lihte, teisest küljest efektne lahendus, mida annab maastikuarhitektuurselt veel täpsemalt lahendada. Lahendus töötab nii avaliku kui suletud ruumiga. Arhitektuurselt on küllaltki ajatu lahendus (energiasalvesti eluiga 30-50a). Materjali valiku osas pakub selget sulandumist kliiniku hoonega, kuid see ei peaks olema materjali valiku aspektist primaarne, tasub kaaluda erinevaid alternatiive. Kliinikum jääb ka piisavalt eemale ning selle sideme tagamine materjalikasutuses ei ole tingimata põhjendatud. Fassaadi ribiline struktuur on efektne ja hästi läbi mõeldud – erinevatest suundadest vaadelduna teeb silinderja mahuti õhulisemaks. Horisontaalne erisus paneelide jaotuses jagab kõrge mahu väiksemateks osadeks ja vähendab visuaalselt mahu suurust. Mahuti silindrilise kuju tõttu on mahuti ökonoomne, kuid konstruktsiooniline (fassaadi)lahendus ei ole arvatavasti kerge mitmekihilise terasraamistiku tõttu. Antud töö arhitektuurselt suureks plussiks on fassaadi ribiline kujundus, mis võimaldab erinevatest nurkadest erinevaid vaateid. Üks meeldivamaid töid. Väga professionaalne ideekavand.

Edasisel projekteerimisel kaaluda *Cor-Ten* terase asendamist alternatiivse materjaliga. Soovitav on kaaluda ribilise struktuuri (osalist) asendamist vertikaalsete päikesepaneelidega, mis annaks objektile täiendava funktsionaalsuse ja energiasäästu võimaluse. Arvestada, et territoorium peab olema (osaliselt) suletud.

II koht – Arhitektuuribüroo Luhse ja Tuhal OÜ

Energiasalvesti on eraldiseisev objekt ning julge maamärk. Arhitektuurne lahendus annab energiasalvestile kahtlemata futuristliku ilme rõhutades tehnoloogiliste muutuste vajadust. Antud kavand on kõige tehnilisema ettepanekuga – selge tehnorajatis. Energiasalvesti kuju osas oli žüriis erinevaid arvamusi. Toodi välja, et kuju on ägeda lahendusega, aga näeks seda kuskil mujal, kuna mõjub suuremana, kui ta tegelikult on. Teisalt olid ka arvamused, et teismoodi kuju ja lihtne materjalikäsitlus diagonaalsete viidetega on sellesse keskkonda sobiv. Samuti võib kuju tekitada ohtlikuma assotsiatsiooni kui ta tegelikult on. Samas on tegu ajatu vormiga. Energiasalvesti asukoht on asendiplaaniliselt hea, lahendatud on ka katlamaja juurdeehitus. Maastiku käsitus on triviaalne. Ohutus on tagatud kõige klassikalise meetodiga – ühtlane vall ümber mahuti, mis on selge, lihtne ja lakooniline. Samas saab muldvalli edaspidi ümber kujundada (nt haljastuse lisamisega). Territooriumi saab teha vajalikus osas suletuks. Materjalikäsitlus on lihtne, kuid konstruktsioonile kulub võrreldes teiste töödega kõige rohkem materjali. Ribide kasutus annab teatavat kihilisust – ümbruses liikudes hakkab ka fassaad liikuma. Valgusreostuse vähendamise eesmärgil on soovitatav loobuda mahuti fassaadi valgustusest. Funktsionaalsus ei ole liivakella kuju tõttu optimaalne. Liivakellakujulist salvestusosa on kõige raskem ehitada, kuid stratifikatsioon salvesti sees siiski töötab. Mahuti sisemine osa võiks olla siiski silinder. Tegemine on professionaalse lahendusega ning kvaliteetse arhitektuuriga.

III koht – „KORALL“ Molumba

Energiasalvesti asukoht on hästi valitud ja sektorisse, kus ta elanikke kõige vähem häirib. Samuti on hästi lahendatud, et katlamaja juurdeehitus jääb salvesti ja elumajade vahele. Töös on palju tegeletud ümbritseva ruumiga. Autorid on mõelnud keskkonnast rohkem kui teised

esitatud tööd – lahenduses on taimestikuga kaetud võrkfassaad ja selle vahele integreeritakse pesakaste lindudele ning nahkhiirtele. See on teema, mida saaks edasi arendada. Antud lahenduse puhul peidab energiasalvesti vorm selle funktsiooni. Tegu on küll maamärgiga, aga valitud välimus tundub juhuslik. Ei ole terviklik lahendus, torn seisab nagu omaette. Välimuse osas on küsitav, kas disain peab ajale vastu. Kuna ümbrus on eriilmeline ja eklektiline, siis ei ole õige piirkonda keerulisema kujuga objektiga täiendada. Loogilisem on kasutada ümbruskonnaga sarnaseid materjale. Energiasalvesti visuaalne lahendus domineerib liialt üle naabruskonna ning ülejäänud muutub automaatselt halliks. Välimus võiks olla tagasihoidlikum. Kui ronimisseina ei oleks, siis teostatavuse poolest oleks lahendus kerge ning hiljem saaks fassaadi pisut muuta, vormida paremaks. Avaliku ruumi lahendus ei ole hea, kuna tegu on tehnoarhitektuuriga. Samas saab antud lahendust ka suletud territooriumina kavandada. Pakutud avaliku kasutuse lahendused ei ole asjakohased. Keeruline on kujutada ette ronimise funktsiooni avalikus ruumis (ronimisseina haldaja, korraldaja, ohutuse tagamine). Raske hinnata, kas *pumptrack*/laineline muldvall tagab ohutuse (piisava puhvri) vee lekkimisel ja valgumisel. Vormistus on heal tasemel.

Arhitektuuriklubi OÜ

Tööl puudub terviklik lahendus. Energiasalvesti asukoht ei ole hea, kuna ei anna võimalust katlamaja laiendamiseks ning selle asukoht on elamutele liiga lähedal. Töö on keskendunud avaliku ruumi pakkumisele, mitte salvestile. Avaliku kasutusega ala ei ole vajalik, kuna objekt asub pargi läheduses, üksikelanute piirkonna kõrval, kus eramutel on omad aiad. Samas annab avalik kasutus midagi ka kogukonnale. Töö väljub ka krundi piiridest. Avaliku ruumi aspektist jääb rüütel tehnoloogilisest alast välja ning katlamaja hoovi/territooriumi saab vajadusel sulgeda. Turvalisuse poolest on positiivse lahendusena kavandatud energiasalvesti mahutile topelt kest (mahutit ümbritsev sein). Funktsionaalsus ja ökonoomsus peegeldub mahuti kujus – silinder. Arvestama peab, et teras paisub ja tõmbub temperatuuriga, kuid kavandis ei ole energiasalvesti vuuke näidatud ja tehniliselt ei ole see ilma vuukideta teostatav. Kuna energiasalvesti mahuti hakkab paiknema olemasoleva katlamaja (tehnohoone) kõrval, on materjali kasutus visuaalselt sobilik. Ei ole aru saada miks ja kelle jaoks tornile haljastus kavandatud – ei ole mõistlik, hooldus võib olla kulukas (nt kastmissüsteemid). Pargis on ranged ja külmad materjalid, haljastust vähe. Visuaal näib apokalüptiline. Antud töö puudujäägiks on võistlustingimustes nõutud katlamaja juurdeehituse puudumine, lõpuni lahendamata asendiplaan, juurdepääsude puudulik käsitus ning energiasalvesti lõike puudumine. Positiivse küljenda võib esile tuua, et võistlusala lõunanurgas asuv alajaam ning Tulbi tn 12a kinnistu alajaama hooned on kavandatud ruumiga hästi seotud, hoonetele on leitud sobilik lahendus.

Margo Külaots
žürii esimees
/allkirjastatud digitaalselt/

Liisi Ventsel, Hendrikson & Ko OÜ
protokollija
/allkirjastatud digitaalselt/